

استارتاپ‌ها فقط ۵ درصد در وضعیت اشتغال کشور نقش دارند؛ راه‌های بهبود این آمار را بررسی کردیم

نیازمند اطلاعات به‌روز استارتاپ‌ها هستیم

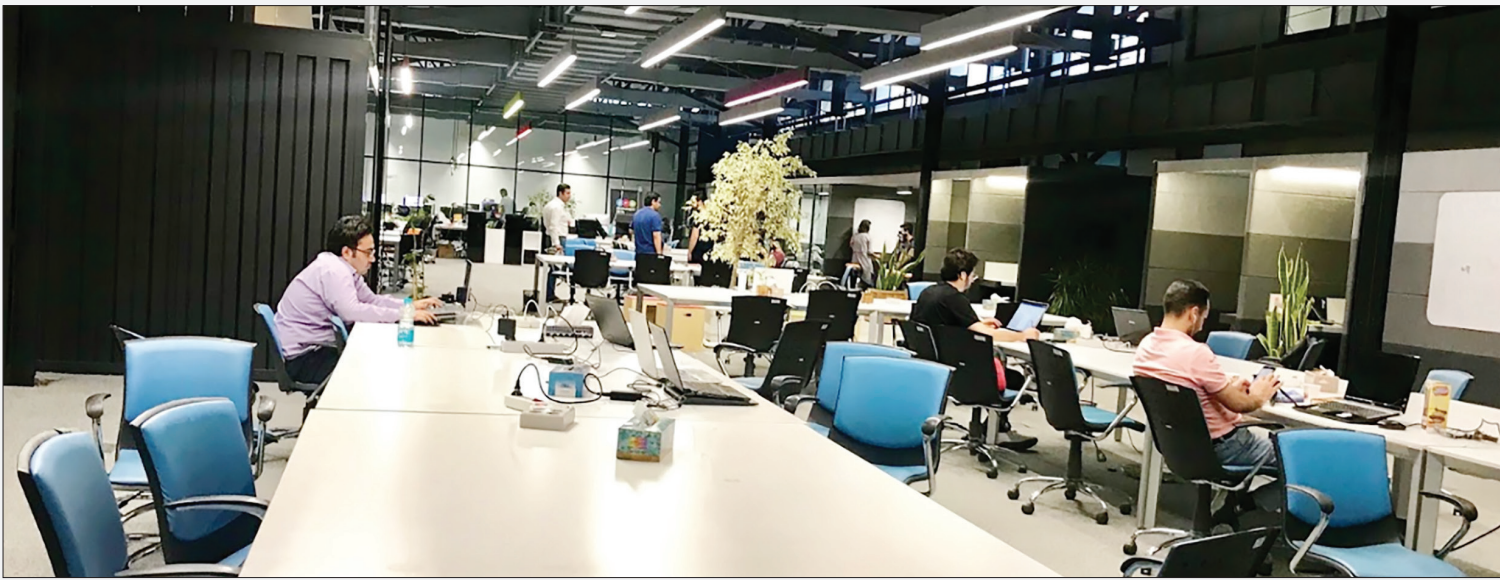

یگانه عرب

روزنامه‌نگار

استارتاپ‌ها و شرکت‌های دانش‌بنیان می‌توانند اشتغال‌زایی بلندمدت را در جامعه امکان‌پذیر کرده و نیروهای دانشی، فنی و مهندسی تربیت‌شده در کشور را به کار ببندند؛ چراکه اقتصاد دانش‌بنیان، استارت‌آپی و دیجیتال در هر حوزه‌ای که وارد می‌شود، موجب بهره‌وری یا مولد بودن می‌شود. اقتصاد دیجیتال در بلندمدت بسیار سودده خواهد بود و با توجه به اینکه اقتصاد کشور در حال حرکت به سمت این جریان است، پس باید بر امر اشتغال‌زایی در این حوزه سرمایه‌گذاری کرد و نتیجه مثبت آن را در بلندمدت شاهد بود. البته با کسب موفقیت‌های استارت‌آپی و دانش‌بنیانی در کشور، سرمایه‌گذاران نیز به‌نوعی برای سرمایه‌گذاری بر

حوزه‌های دانش‌محور و دیجیتالی ترغیب می‌شوند و در پی آن نهادهای دولتی نیز باید با چارچوب‌های تدوین‌شده منظم و بدون هیچ‌گونه ارتباط و اولویت‌بندی‌های سلیقه‌ای در کنار استارتاپ‌ها بایستند و از آنها برای به‌کارگیری نیروهای متخصص حمایت کنند؛ البته که این جریان تأثیر شگرفی نیز برای بهبود معضلات کشور و افزایش رشد اقتصادی خواهد داشت. درخصوص ظرفیت‌های اشتغال‌زایی شرکت‌های استارت‌آپی و دانش‌بنیان، ارزیابی وضعیت اشتغال‌زایی این شرکت‌ها، نقش حمایتی نهادها و عناصر حمایتی دولت و... با مجتبی یوسفی‌نژاد، مدیر شبکه فناوری و نوآوری ایران؛ منوچهر ممتازی، مدیرعامل شرکت استارتاپ «اندیشه کامپیوتر» و محمد حسینی، مدیر طرح استارت‌آپی تولید انرژی از پسماند گفت‌وگوهایی انجام داده‌ایم و نظرات آنها را در این باره جویا شدیم که در ادامه می‌خوانید.

حمایت و هدایت از دانش‌بنیان‌ها

ظرفیت اشتغال‌زایی در کشور را گسترش می‌دهد

جدیدا به دلیل دورکاری بسیاری از نیروهای ما روی آوردند به اینکه از راه‌دور برای کشورهای خارجی کار کنند. حقوق و مزایایی که کشورهای خارجی به یک برنامه‌نویس می‌دهند، اصلاً قابل‌مقایسه با شرایط کشور ما نیست. به‌طور مثال کشورهای خارجی حاضرند حداقل ساعتی ۱۰ دلار به یک برنامه‌نویس بپردازند که این مبلغ درقبال حقوق‌هایی که در ایران به استارتاپ‌ها و شرکت‌های دانش‌بنیان پرداخته می‌شود، بسیار بیشتر است و مشکل نقدینگی باعث می‌شود جذب شرکت‌های استارت‌آپی و دانش‌بنیان نسبت به نیروهای کیفی بسیار پایین بیاید. «وی در پایان گفت: «اگر می‌خواهیم به امر گسترش اشتغال‌زایی در کشور کمک کنیم، باید بتوانیم از همه‌جوانب از نیروها حمایت کنیم و در کنار حمایت و هدایت از استارتاپ‌ها و دانش‌بنیان‌ها ظرفیت برای نیروهای جدید را افزایش بدهیم و قطعاً با این کار بیش از آنچه دولت به آن فکر می‌کند، با افزایش درآمد اقتصادی در کشور و اشتغال نیروهای دانشی مواجه می‌شویم.»

منوچهر ممتازی، مدیرعامل شرکت استارتاپ «اندیشه کامپیوتر» با اشاره به ظرفیت و نقش استارتاپ‌ها و شرکت‌های دانش‌بنیان برای ایجاد اشتغال‌زایی در جامعه بیان کرد: «نقش موثر استارتاپ‌ها و دانش‌بنیان‌ها بر امر اشتغال‌زایی و افزایش اقتصاد کشور امر غیرقابل‌انکار است؛ البته اگر استارتاپ‌ها و شرکت‌های دانش‌بنیان از طریق معاونت علمی نهاد ریاست‌جمهوری و صندوق نوآوری و شکوفایی حمایت شوند، می‌توانند به راحتی اشتغال‌زایی کنند؛ اما متأسفانه آن‌طور که باید حمایت نمی‌شوند؛ چراکه بدون توسعه خود استارتاپ و دانش‌بنیان، امکان افزایش اشتغال‌زایی و بهره‌مندی از نیروهای متخصص نیست. انتظار ما از نهادها تخصیص وام‌هایی با سودهای کم برای حل کردن مشکلات نقدینگی شرکت‌های دانش‌بنیان و استارتاپ‌ها است. مطمئناً با حل مشکلات، ایجاد شغل از سمت شرکت‌های آی‌تی بسیار زیاد خواهد شد.» وی ادامه داد: «شرکت‌های استارت‌آپی و دانش‌بنیان توانایی رقابت با کشورهای خارجی را ندارند.

اشتغال‌زایی استارتاپ‌ها، اقتصاد کشور ارتقا می‌دهد

دقیق کشور به استارتاپ‌ها و حمایت و هدایت دقیق‌شان در یک بازه زمانی سه تا چهار ساله موجب می‌شوند استارتاپ‌ها بتوانند بخش بسیار قابل‌توجهی در اقتصاد کشور از لحاظ اشتغال‌زایی داشته باشند.» یوسفی‌نژاد ادامه داد: «ازطرف دیگر بخش جدی استارتاپ‌ها بر مسائل حال حاضر کشور متمرکز نشده‌اند. خیلی از مسائل حال حاضر در صنعت، حاکمیت و بخش‌های مختلف وجود دارد که توجهی از سمت استارتاپ‌ها به آن نمی‌شود که موجب می‌شود استارتاپ‌ها توسعه پیدا نکرده و نتوانند اشتغال‌زایی هم داشته باشند.»

حمایت نهادها باید براساس داشبورد اطلاعات ملی زیست‌بوم باشد

وی در ادامه توضیح داد: «به لحاظ حجم کمک و حمایت، نمی‌شود گفت از فضای استارت‌آپی حمایت کمی می‌شود، اما مساله این است که اولاً این حمایت‌ها هوشمند نیست؛ یعنی باید مشخص شود به چه استارت‌آپی چه زمانی چه کمکی شود. ثانیاً این حمایت‌ها باید براساس یک داشبورد اطلاعات ملی زیست‌بوم انجام شود. یکی از مهم‌ترین مسائل برای مدیریت زیست‌بوم فناوری-نوآوری در ایران این است که ما داشبورد اطلاعات ملی نداریم، به همین دلیل اگر تصمیمی برای حمایت می‌گیریم، دقیقاً نمی‌دانیم باید از چه چیزی حمایت کنیم، پس فرآیند تصمیم‌سازی نیز دچار ایراد می‌شود. به‌دلیل کمبود اطلاعات با اطلاعات محدود از شرکتی حمایت می‌کنیم، اما آیا این حمایت درست است؟ باید در این مرحله از استارتاپ‌ها حمایت کرد یا نه؟»

نیازمند راه‌اندازی داشبورد اطلاعات اکوسیستم استارت‌آپی هستیم

مدیر شرکت فناوری و نوآوری بیان کرد: «در حوزه دولتی و معاونت علمی حمایت‌های مختلفی در حوزه‌های آموزشی، گزنت، مالی و تسهیلات انجام می‌شود، اما دقیق نمی‌دانیم این حمایت‌ها باید در این زمان و از استارت‌آپ مورد نظر انجام شود یا نه؟ مهم‌ترین اقدام در وهله نخست، ایجاد داشبورد اطلاعات ملی است تا مدیران برطبق این داشبورد مشکلات و ضعف‌های کل اکوسیستم را درک کنند. به‌طور مثال بدانند از زمان گسترش یک استارت‌آپ تا تبدیل شدن به یک شرکت دانش‌بنیان، در چه نقطه‌ای حمایت‌های مالی و... باید صورت پذیرد. مدتی است اصطلاحی را در شبکه فناوری-نوآوری مطرح کرده‌ایم و تلاش داریم کریدور رشد را برای زیست‌بوم فناوری-نوآوری سامان دهی کنیم و بتوانیم تمام خدمات، حمایت‌ها و نیازمندی‌های استارتاپ‌ها و مجموعه دانش‌بنیان را در کریدور رشد ایجاد کنیم و متناسب با آن حمایت‌های بهتر و جدی‌تری از استارتاپ‌ها و دانش‌بنیان‌ها داشته باشیم.»

کوچک‌بودن سباز اقتصاد کشور، مانع از رشد استارتاپ‌ها می‌شود

وی با اشاره به مقایسه رشد و اشتغال‌زایی استارتاپ‌ها در ایران و جهان گفت: «یکی از مهم‌ترین فاکتورهایی که باید برای مقایسه هر مجموعه اقتصادی در داخل با خارج از کشور مدنظر قرار بدهیم، سباز اقتصاد کشور ما با دنیا است؛ اگر دنبال رشد استارتاپ‌ها هستیم، باید سباز اقتصادمان را بزرگ کنیم. یکی از معضلات جامعه ما این است که سباز اقتصاد کوچک و درحال کوچک‌تر شدن است و رشد اقتصادی در ۱۰ سال گذشته به‌طور میانگین زیر نیم‌درصد است. طبق سند چشم‌انداز قرار بوده تا سال ۱۴۰۴ میانگین رشد اقتصادی سالانه هشت درصد باشد؛ این به این معناست که ما میان اقتصاد خودمان با جهان فاصله ایجاد کردیم. به‌دلیل همین اقتصاد کوچک، استارتاپ‌های ما با دیگر استارتاپ‌ها در دنیا فاصله زیادی دارند و آن حجم از توسعه و گسترش اشتغال‌زایی که باید داشته باشند را ندارند.» یوسفی‌نژاد عنوان کرد: «یکی از مهم‌ترین دلایل این جریان، عدم اتصال استارتاپ‌ها به صنایع مادر، نظیر نفت و پتروشیمی است که بخش بزرگ و مهمی از اقتصاد کشور را دربرمی‌گیرد. استارتاپ‌ها هنوز به این حوزه‌ها ورود نکرده و حدود ۹۰ درصد استارتاپ‌ها درحوزه آی‌تی فعالیت دارند و در حوزه‌های دیگر فعالیت‌شان کمتر است.»

مجتبی یوسفی‌نژاد، مدیر شبکه فناوری و نوآوری ایران درخصوص ظرفیت اشتغال‌زایی استارتاپ‌ها بیان کرد: «طبق آماری که درحال حاضر در دست داریم، هر استارت‌آپی می‌تواند هفت متخصص را مشغول به کار کند. یکی از مهم‌ترین معضلات کشور درحال حاضر اشتغال تحصیلکرده‌ها است و ایران سومین کشور در حوزه تربیت نیروی فنی و مهندسی است؛ درحالی که همین الان ۱۸ تا ۲۰ درصد از متخصصان رشته‌های فنی و مهندسی بیکار هستند که این دربرابر میانگین بیکاری در کشور است. این قاعده را ما نمی‌توانیم با شغل‌های سطح پایین یا غیردانشی حل کنیم. به هر حال کسی که آموزش دیده و لیسانس و فوق‌لیسانس گرفته است، می‌خواهد به سمت مشاغل پردرآمد که نیاز به مهارت و تخصص خاصی دارند، ولی امکان این قضیه وجود ندارد. قاعده‌ها هم باید به این سمت برویم که با توسعه استارتاپ‌ها و به‌طور کلی توسعه اقتصاد دانش‌بنیان و شرکت‌های دانش‌بنیان، این نیروهای متخصص را به کار بگیریم که با این کار علاوه بر اینکه معضل اشتغال نیروهای دانش‌محور حل خواهد شد، بلکه اقتصاد کشور و به‌ویژه اقتصاد دانش‌بنیان می‌تواند درآمد بالا و ارتقای سطح جی‌دی‌پی مناسبی را برای کشور به ارمغان بیاورد.

حمایت از استارتاپ‌ها بر برنامه دقیق استوار باشد، نه کلی‌گویی

وی درباره سهم معاونت علمی-فناوری ریاست‌جمهوری از یک سو و نقش خود استارتاپ‌ها از سوی دیگر در اشتغال‌زایی نیروهای دانشی عنوان کرد: «در همه‌جای دنیا یک پایه مهم از اقتصاد دانش‌بنیان، حمایت‌ها و هدایت‌های دولتی است. حمایت‌ها باید مبتنی بر اهداف مشخص و برنامه‌های دقیق باشد نه کلی‌گویی‌ها و در این میان، نیازمندی‌های کشور را مشخص کند تا تلاش در آن زمینه‌ها صورت بگیرد. دولت‌ها معمولاً کمک می‌کنند تا استارتاپ‌ها و شرکت‌ها در زمینه‌های مورد نیاز فعالیت کنند، انرژی آنها هدر نرود و ایجاد اشتغال در همان زمینه‌ها باشد. وظیفه دولت و به‌طور خاص معاونت علمی این است که اولاً فرهنگ را در حاکمیت ایجاد کند تا این نیازمندی در کل کشور جدی گرفته شود و به عبارتی تمام اجزای حاکمیت را در جدی گرفتن ضرورت حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان توجیه کند؛ حمایت‌هایی که چه در زمینه مالی، قانونی و چه در زمینه رشد و توسعه صادرات می‌تواند بسیار راهگشا باشد.»

یوسفی‌نژاد اشاره کرد: «نکته بعدی این است که دولت می‌تواند به‌طور دقیق هدایت کند؛ یعنی مسائل و موضوعات کلان را درک کرده و تحلیل کند و بتواند آن را به زبانی که استارتاپ‌ها متوجه می‌شوند، در اختیارشان قرار دهد. توجه به این امر می‌تواند برای استارتاپ‌ها در کشور شغل و درآمد ایجاد کند. دولت باید مسائل کشور را درک کند و در اختیار این شرکت‌ها قرار بدهد تا همان زمینه‌های مورد نیاز رشد اتفاق بیفتد و ما شاهد گسترش اشتغال در کشور باشیم.»

سطح اشتغال‌زایی استارتاپ‌ها در کشور ۵ درصد است

مدیر شبکه فناوری و نوآوری ایران درباره ارزیابی نقش خود استارتاپ‌ها در اشتغال‌زایی برای متخصصان فنی و مهندسی گفت: «همان‌طور که درصد اشتغال دانش‌بنیان‌ها در کلیت اقتصاد کشور پایین است، قطعاً به تبع آن این کاهش درصد اشتغال‌زایی درمورد استارتاپ‌ها هم وجود دارد؛ البته که ارزیابی ما از لحاظ کیفیت اشتغال، متفاوت است. اگر اقتصاد دانش‌بنیان را با سایر اقتصادهای علمی کشور مقایسه کنیم، خواهیم دید درحال حاضر ۵ درصد از اقتصاد کشور را دانش‌بنیان‌ها تشکیل می‌دهند که اشتغال در این زمینه هم به همان میزان ۵ درصد است. اما اگر به این فکر کنیم که چه اندازه می‌توان بر فعالیت استارتاپ‌ها برای ایجاد اشتغال در کشور حتی در کوتاه‌مدت حساب کرد، باید گفت دولت و نهادهایی چون معاونت، صندوق نوآوری و شکوفایی، خود شبکه و... با برنامه‌ریزی درست و نشان دادن مسائل

نیمکت خبر

۸۰ درصد از اساتید نیازمند آشنایی با ابزارهای الکترونیکی هستند

علی اکبر صفوی در گفت‌وگو با مهر با اشاره به نتایج فرآیند ارزیابی خدمات آموزش‌های الکترونیکی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی گفت: «فرآیند ارزیابی خدمات آموزش‌های الکترونیکی دانشگاه‌ها و سایر مراکز آموزش عالی (موسسه) و سطح‌بندی آنها توسط انجمن یادگیری الکترونیکی ایران (یادا) با همکاری پایگاه استنادی جهان اسلام (ISC) از اوایل ماه گذشته آغاز شده است.» وی ادامه داد: «معاون آموزشی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی تا دو هفته آینده فرصت دارند که اطلاعات درخواست‌شده را در پورتال ISC به نشانی <https://ur.isc.ac> وارد کنند.» وی بر لزوم افزایش مهارت اساتید و دانشجویان در زمینه آموزش الکترونیکی تأکید کرد و گفت: «بیش از ۸۰ درصد از اساتادان و معلمان آموزش و پرورش به شدت نیازمند آشنا شدن بهتر با ابزارهای الکترونیکی و روش تدریس و تعامل با دانشجو در محیط الکترونیکی هستند.» صفوی با تأکید بر اینکه روش تدریس در آموزش الکترونیکی متفاوت است و نیاز به آموزش دارد، اظهار داشت: «ما دوره‌های آموزشی مختلف برای افزایش مهارت اساتید و معلمان در زمینه آموزش الکترونیکی را در سایت انجمن یادگیری الکترونیکی ایران و سایت کارگروه آموزش عالی الکترونیکی قرار داده‌ایم و این افراد می‌توانند آموزش‌های لازم را از این طریق فراگیرند.»

حضور ی بودن امتحانات پایان ترم به شرط واکسیناسیون کامل

علی خاکی صدیق روز چهارشنبه در گفت‌وگو با ایرنا، درخصوص نحوه از سرگیری آموزش در دانشگاه‌های کشور و اینکه آیا قرار است این وظیفه به دانشگاه‌ها واگذار شود یا خیر، اظهار داشت: «به صورت کلی و با توجه به شرایط کرونا و مصوبه ستاد ملی کرونا نحوه آموزش برای ترم آینده در دانشگاه‌ها در ابتدا به‌طور قطع به صورت مجازی خواهد بود و در ادامه ترم نیز بسته به اینکه واکسیناسیون دانشجویان به چه شکلی پیش برود، تصمیم‌گیری خواهد شد.» وی درخصوص تکلیف دانشجویان نورورد به دانشگاه‌ها نیز گفت: «به‌طور حتم شروع کلاس‌های این دسته از دانشجویان به صورت مجازی خواهد بود و اگر درخصوص پیک‌های بعدی کرونا مشکلی نباشد، کلاس‌ها در ترم‌های بعدی به صورت حضوری برگزار خواهد شد.» معاون آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری همچنین گفت: «برای امتحانات پایان ترم نیز اگر واکسیناسیون دانشجویان انجام شود دانشگاه‌ها می‌توانند برنامه‌ریزی لازم را برای برگزاری بخشی از امتحانات به صورت حضوری داشته باشند.»

خاکی صدیق اظهار امیدواری کرد که برای ترم دوم اگر شرایط تغییر پیدا نکند و کشورمان درگیر پیک دیگر از کرونا نشود، به صورت حضوری شاهد حضور دانشجویان در دانشگاه‌ها باشیم.

صدور معافیت تحصیلی دانشجویان اینترنتی می‌شود

براساس هماهنگی با سازمان وظیفه عمومی ناجا، از مهرماه سال جاری معافیت تحصیلی دانشجویان به صورت اینترنتی صادر می‌شود. با حضور نمایندگان سازمان وظیفه عمومی ناجا در سازمان امور دانشجویان، کارگاه آموزشی درخواست و صدور اینترنتی معافیت تحصیلی دانشجویان در تمام مقاطع تحصیلی برای کارشناسان آموزشی حوزه نظام وظیفه دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی به شیوه مجازی برگزار شد. با توجه به اینکه با پیگیری سازمان امور دانشجویان و موافقت سازمان وظیفه عمومی ناجا، از مهرماه سال جاری جهت دانشجویان جدیدالورود درخواست و صدور معافیت‌های تحصیلی در همه مقاطع تحصیلی بدون نیاز به مراجعه حضوری به شیوه اینترنتی صادر خواهد شد، کارگاه آموزشی فرآیند انجام این اقدام برای کارشناسان آموزشی حوزه نظام وظیفه دانشگاه‌ها برگزار شد. در این نشست، نمایندگان و کارشناسان سازمان وظیفه عمومی ناجا و رئیس اداره خدمات آموزشی کارشناسان اداره کل امور دانشجویان داخل سازمان امور دانشجویان، تمامی مراحل فرآیند ثبت درخواست و صدور نهایی معافیت تحصیلی را برای کارشناسان دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی تشریح کردند و به سوالات مطروحه پاسخ دادند.